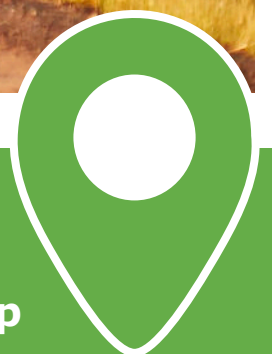

Min plats i Norden

Studiehandledning

Välkommen!

Samhället förändras i snabb takt. Under de senaste åren har Norden precis som världen i stort behövt förhålla sig till omfattande förändringar. Stängda gränser, pandemi, krig i vårt närområde, ekonomiska utmaningar och extrema väderförhållanden har direkt och indirekt påverkat vår vardag.

När förändring och oförutsägbarhet blir det nya normala behöver vi stärka våra förmågor att tillsammans utveckla långsiktiga och hållbara lösningar.

Vi i Föreningen Norden tror att möten och samtal mellan människor utgör en viktig grund. Det behövs fler utrymmen och mötesplatser där människor kan mötas, samtala, resonera, lära och förstå varandra. För att skapa förutsättningar för människor att träffas och tillsammans med andra skapa konstruktiva och kreativa samtal har Föreningen Norden tagit fram studiecirkeln Min plats i Norden.

Genom att delta i studiecirkeln ”Min plats i Norden” bidrar ni med era perspektiv, erfarenheter och idéer om vardagen och framtiden i Norden, och är med i ett större insamlingsarbete.

Ni kommer också ingå i en sammanställning av Nordiska berättelser från alla studiecirkelar som genomförs.

Delar av det insamlade materialet kommer nämligen att utgöra en del av Nordperspektiv – en publikation som årligen sätter ljuset på en samhällsaktuell fråga i Norden. Publikationen överlämnas till beslutsfattare regionalt, nationellt och nordiskt och är ett sätt att lyfta fler röster om vår gemensamma framtid i Norden.

Jag ser fram emot att ta del av era perspektiv.

Hälsningar,
Josefin Carlring
Generalsekreterare
Föreningen Norden Sverige

Om studiecirkeln

Denna studiehandledning bygger på tre träffar med möjlighet till fördjupning om gruppen vill arbeta vidare tillsammans. Samtliga träffar syftar till konstruktiva möten. På den första träffen genomförs en samtalsmetod som heter *Dialogpaus*. Träff två handlar om *Framtidens mötesplatser* och här får ni gärna använda bild och form som uttryck.

Den tredje och sista träffen är en skivrarverkstad på temat *Min plats i Norden*. Till studiehandledningen finns en fördjupande handledning för cirkelledaren med pratmanus och ytterligare instruktioner.

Studiecirkeln vänder sig till alla som är intresserade av att tillsammans med andra skapa konstruktiva möten och samtal.

Tips inför träff 1

Vill du förbereda dig inför studiecirkelns första träff? I Föreningen Nordens årliga publikation Nordperspektiv kan du bland annat läsa artikeln *Trygghet har olika dimensioner* på sidan 30. Du hittar den digitala versionen av Nordperspektiv [HÄR](#).

©Studieförbundet Vuxenskolan 2024

Kontaktperson Studieförbundet Vuxenskolan: Caroline Ullman, caroline.ullman@sv.se

De tre uppdragen i studiehandledningen har tagits fram av Emelie Dahlström-Ravn och Celia Boltes på Föreningen Norden.

Kontaktperson Föreningen Norden: Emelie Dahlström Ravn, emelie.dahlstrom-ravn@norden.se

Text studiehandledning: Erika Olsson, erika@vretagard.se

Fotograf framsida: Matilda Holmqvist, Johnér

Träff 1

Dialogpaus

Varmt välkommen till den första träffen av Min plats i Norden. Den första träffen är ett samtal enligt en metod som heter Dialogpaus och syftar till att skapa ett tryggt och konstruktivt samtal. I denna cirkel just på temat trygghet.

Inledning

Dialogpaus är en samtalsmetod framtaget av den finska innovationsmyndigheten Sitra med målet att befolkningen ska bli skickligast på samtal i hela världen. Idag jobbar Stiftelsen Dialogpaus med att sprida metoden i Finland. I denna studiecirkel samarbetar Föreningen Norden med Stiftelsen Dialogpaus för att sprida den konstruktiva metoden till fler nordiska länder. Dialogpaus passar för

ungefär 5–10 deltagare. Om ni är fler i gruppen kan ni dela upp er i mindre grupper och ha flera samtalsledare. Målet är att skapa ett tryggt och konstruktivt samtal i grupp med en person som tydligt leder samtalet med förberedda frågor inom ett visst ämne. Vid denna första träff är temat för samtalet Trygghet i Norden – idag och i framtiden.

Regler Dialogpaus

- Lyssna på andra, avbryt inte och inled inte diskussioner vid sidan om.
- Delta i det som andra säger och använd vardagligt språk.
- Utgå från dig själv och berätta om dina egna erfarenheter.
- Tilltala andra direkt och fråga om deras synpunkter.
- Var närvarande och respektera andra.

Så går det till

Om ni inte kommer överens om något annat är cirkelledaren också samtalsledare för diskussionen. Ledaren har i uppgift att inleda genom att berätta om samtalets regler, vilket ämne deltagarna ska prata om och hur den tänker fördela ordet. Det är samtalsledarens uppgift att se till att alla kommer till tals.

Ett tips är att skriva upp vilken ordning personer räcker upp handen för att komma ihåg vilken ordning personer ska tala. Ledaren har ansvar för att reglerna för samtalet följs, men det är ni tillsammans som skapar ett gott samtalsklimat.

Samtalet – gör så här!

- ✓ Sätt er i en ring med stolarna så att alla får plats.
- ✓ Samtalet kommer att handla om trygghet idag och i framtiden. Använd en lugn samtalston och hjälps åt att inkludera alla i samtalet.
- ✓ Titta gemensamt på samtalets regler. Det är samtalsledaren som fördelar ordet, men ni har ett gemensamt ansvar att försöka se till att ordet blir jämnt fördelat.
- ✓ Börja med en presentationsrunda där var och en får säga sitt namn och sedan berätta med ett eller två ord vad ordet "trygghet" betyder för den personen. Det finns inga rätt eller fel.
- ✓ Cirkelledaren har valt ut några frågeställningar som ni ska diskutera eller så väljer ni gemensamt ut frågor från bilaga 1 längst bak i studiehandledningen.
- ✓ Börja med den första frågan, begär ordet genom att räcka upp handen. Samtalsledaren kan också fördela ordet, till exempel genom en runda så att alla får dela med sig av sina tankar.
- ✓ Cirkelledaren kommer att styra samtalet genom följdfrågor, ni kan också gärna ställa frågor till varandra. Fokusera på att ställa frågor som börjar med "hur" i stället för "varför". Målet är att få fram individernas personliga erfarenheter och upplevelser. En fråga som är bra att ställa är "När xx säger detta, vad väcker det för känslor hos er andra?" eller "När xx säger detta, så blir jag nyfiken på....? Eller "När xx säger detta så kommer jag att tänka på..."
- ✓ Ge plats för varandra och skapa dialog. Kanske hittar ni en ny gemensam intressant vinkel.
- ✓ Arbeta med två dialogpass om cirka 60 minuter vardera med korta bensträckare om det behövs och lägg in en lite längre fikapaus i mitten.
- ✓ Avsätt 15 minuter för att avrunda samtalet med frågan "Vilka perspektiv tar du med dig från vårt samtal?" Skriv först ner dina tankar enskilt och öppna sedan för gemensam dialog. Punkta ner stödord på ett gemensamt blädderblocksark eller powerpoint-presentation som ni kan ta med till nästa träff.

**Detta tar jag med mig från
vårt samtal:**

Avslutning

Nu är det dags att avsluta samtalet. Titta på de gemensamma anteckningarna över vad ni tar med er från denna dialogpaus. Är det något ämne eller frågeställning ni skulle vilja gå vidare med? Finns det någon grupp av personer eller sammanhang ni skulle vilja

genomföra en Dialogpaus med? Kom överens om hur eventuellt fortsatta Dialogpauser ska gå till och vem som ansvarar för vad. Titta på frågebatteriet i Bilaga 1, sidan 24 om ni vill hitta inspiration!

Områden att arbeta vidare med:

Tips inför träff 2

Vill du förbereda dig inför studiecirkelns andra träff? I Föreningen Nordens årliga publikation Nordperspektiv kan du bland annat läsa artikeln *Framtidens rum för samtal* på sidan 19. Du hittar den digitala versionen av Nordperspektiv [HÄR](#).

Du kan också titta på en kort film med den sociala innovationsforskaren Geoff Mulgan

som bland annat forskar om kollektiv intelligens. Filmen handlar om "social imagination". Social imagination handlar om människors förmåga att föreställa sig en konstruktiv och positiv framtid. Filmen är på engelska med svensk text, den är 7 minuter lång och du hittar den [HÄR](#).

Träff 2

Framtidens mötesplats

Välkommen till den andra träffen! Samhället står inför nya utmaningar. Utrymmen och mötesplatser där människor kan samtala, lära och förstå varandra är viktigare än någonsin. Under den andra träffen är uppgiften att skapa framtidens mötesplats.

Inledning

Börja med en runda där alla får möjlighet att lyfta reflektioner och eventuella frågor från förra träffen, titta gärna på era gemensamma anteckningar.

- ✓ Tankar som väckts efter förra träffen
- ✓ Reflektioner med andra vinklar, tex publikationen Nordperspektiv, tema trygghet i Norden – i dag och i framtiden
- ✓ Detta vill jag ta med mig i mitt fortsatta samhällsengagemang och/eller arbete
- ✓ En person/personer som jag skulle vilja involvera i detta arbete

Föreningen Norden och framtidens mötesplatser

I tider av stora förändringar ställs både vardagen och våra samhällen inför nya utmaningar. Under de senaste åren har Norden precis som världen i stort behövt förhålla sig till omfattande förändringar. Prövningar som stängda gränser, pandemi, krig och konflikter, ekonomiska utmaningar och extrema väderförhållanden har direkt och indirekt påverkat människors vardag. Men vad gör egentligen dessa utmaningar med oss som människor? Och vad händer när det saknas utrymmen och mötesplatser där människor kan mötas, samtala, resonera, lära och förstå varandra? Här har ni möjlighet att dela era visioner och konkreta förslag på hur en ny fysisk plats för möten skulle kunna se ut där ni bor. Genom att bidra med en idé så deltar ni i ett större insamlingsarbete i Norden kopplat till temat Framtidens mötesplats.

Delar av det insamlade materialet kommer att utgöra en del av Nordperspektiv – en publikation som årligen sätter ljuset på en samhällsaktuell fråga i Norden. Publikationen överlämnas till beslutsfattare regionalt, nationellt och nordiskt och är ett sätt att lyfta fler röster om vår gemensamma framtid i Norden.

Området Framtidens mötesplats tar avstamp i Nordiska ministerrådets handlingsplan ”Vision 2030”. Visionen är antagen av Nordens regeringar och siktar mot att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region år 2030. För att regeringarnas vision ska bli verklighet så behöver människor involveras med sina idéer om hur framtiden kan se ut. För att bidra till detta arbete samlar Föreningen Norden in bidrag från människor i olika åldrar i Norden.

Scenario

En eftermiddag när du är på väg för att träffa en vän går du förbi en affisch som väcker ditt intresse. På affischen läser du om en tävling som handlar om att komma på en idé som skapar nya möten och samtal mellan människor.

FRAMTIDENS

MÖTESPLATS

Vi söker er som vill skapa framtidens mötesplats!

Om ni skulle få tillgång till en lokal helt gratis dygnet runt under ett års tid, vad skulle ni fylla den med, för att få människor att mötas på nya sätt?

Vi söker er som vill utveckla och testa ett projekt i en av våra lokaler. Har ni en spännande idé som aldrig testats tidigare? Eller finns det kanske något som fungerar, som ni vill ha mer av? Finns det exempel på digitala mötesplatser som skulle kunna bli fysiska?

Er idé kan vara en affärsidé, en föreningsverksamhet, ett förlängt vardagsrum eller något helt annat – ni bestämmer.

Alla idéer är välkomna, vi ser fram emot er ansökan!

Instruktioner Framtidens mötesplats

Ert uppdrag är att beskriva er idé om en ny mötesplats genom fem moment:

1. Formulera er idé genom att svara på de tre huvudfrågorna.
2. Ge mötesplatsen ett namn.
3. Skapa en logga för mötesplatsen (på valfritt sätt!).
4. Presentera er mötesplats.
5. Skicka in era idéer.

Framtidens mötesplats – gör så här!

Det finns inga rätt eller fel i skapandet av er mötesplats. Låt alla komma till tals – lyssna på varandras idéer när ni utformar era gemensamma förslag. Beroende på hur många deltagare ni är

kan ni dela upp er i mindre grupper. Det är valfritt vilken teknik ni vill använda för att beskriva er mötesplats, ni kan till exempel rita, göra ett kollage av bilder eller använda en digital presentation.

1. Idé

Formulera er idé genom att svara på de tre huvudfrågorna:

- Vad?
- Hur?
- Varför?

Vad?

Vilket område tycker ni att det är viktigt att skapa nya möten kring? Ni kan välja någon av punkterna till höger eller ett valfritt tema som ni är intresserade av. Här är några förslag:

- Psykiskt eller fysiskt välmående
- Hållbar matproduktion och konsumtion
- Möten över generationsgränser
- Medveten och inkluderande medieanvändning
- Jämställdhet och inkludering

Vad är det för mötesplats vi vill skapa?

Hur?

- Vem ska besöka er mötesplats?
- Vad ska hända på er mötesplats? Ge exempel på och beskriv de aktiviteter som ni vill genomföra.
- Behöver ni samarbeta med någon annan för att er idé ska bli så bra som möjligt? Vad skulle de bidra med?

Hur vill vi att människor ska mötas?

Varför?

- Motivera varför er mötesplats behövs.
- Vad skulle er mötesplats kunna få för betydelse för människor på platsen där ni bor?

Varför är vår mötesplats viktig?

2. Namn

Kom på ett bra namn på er mötesplats! Lägga gärna ett stort pappersark framför er på bordet och skriv ner värdeord som är kopplade till er mötesplats. Prioritera de orden som ni gillar mest genom att ringa in dessa och försök sedan formulera ett namn.

Vad ska mötesplatsen heta?

3. Logga

Skapa en logga för er mötesplats. Ni kan måla, sy, virka, göra en logga i datorn, eller ett annat valfritt sätt som passar er. Börja med att skriva stödord eller skissa möjliga symboler och bilder.

Logga, skisser och idéer

4. Presentera

Välj format för er presentation och beskriv er mötesplats på ett sätt som passar er. Det kan vara genom text, bild, video, Powerpoint eller något annat format som känns bra.

5. Skicka in er idé

Skicka in presentationen av er idé via mejl utveckla@norden.se. Glöm inte att bifoga eventuella bilder och att skriva namnet på er mötesplats.

Avslutning

Nu är det dags att sammanfatta den andra träffen. Om ni har arbetat i mindre grupper som gjort olika presentationer så

redovisar ni för varandra. Lämna utrymme för följdfrågor! Stäm också av om någon inte hunnit färdigt och i så fall vem som ansvarar för att färdigställa och maila in presentationen.

Är det någon fråga eller tema som väckts under träffen som ni skulle vilja arbeta vidare med? Kom överens om vem som ansvarar och hur det ska ske!

Nästa träff kommer vi att skriva, ta gärna med papper och penna eller bärbar dator, vilket du är mest bekväm med.

Tips inför träff 3

Vill du förbereda dig inför studie-cirkelns tredje träff?

I Föreningen Nordens årliga publikation Nordperspektiv kan du bland annat läsa artikeln *Att prata om trygghet skapar också en känsla av trygghet* på sidan 36. Du hittar den digitala versionen av Nordperspektiv [HÄR](#).

Om du vill se en film som är en kommentar till nutiden men som utspelade sig för flera decennier sedan kan ni titta på *Tidsresenären* – en dokumentär om den finlands-svenska industridesignern Henrik Wahlforss. Filmen är tillgänglig via exempelvis SVT Play och finska Yle.

Träff 3

Min plats i Norden

Välkommen till den tredje och avslutande delen i studiecirkeln som är en gemensam skri­varverkstad på temat Min plats i Norden. Vid detta tillfälle får samtliga deltagare möjlighet att på egen hand uttrycka sina tankar om livet, vardagen och framtiden i Norden genom att skriva en text. Det är helt valfritt vilket typ av format som denna text ska skrivas i. Det går alldeles utmärkt att skriva en essä, en novell, en dikt, en debattartikel eller någon annan form av text som synliggör dina tankar om hur det är att leva, bo och verka i Norden.

Inledning

Vid denna träff bjuds ni in till att dela era tankar och upplevelser om livet och vardagen på platsen där ni bor. Ni får också möjlighet

att formulera era förhoppningar och idéer för framtiden. Börja med att checka in deltagarna vid en gemensam runda.

- ✓ Reflektioner från förra träffen:
- ✓ Aktuella händelser i omvärlden kopplade till cirkelns tema:
- ✓ Inför uppgiften att skriva en text så tänker jag:

Min plats i Norden

Genom att delta så bidrar ni till en större insamling om människors vardag och tankar om livet och framtiden i Norden. Bidragen från de olika studiecirkelarna sätts samman till Nordiska berättelser, och alla som deltar kommer kunna ta del av varandras texter. Nordiska berättelser kommer finnas tillgängliga på Föreningen Nordens hemsida. Det går bra att delta i insamlingen anonymt.

Några texter kommer även att bli en del av publikationen Nordperspektiv – en årlig publikation från Föreningen Norden. Nordperspektiv överlämnas till beslutsfattare regionalt, nationellt och nordiskt och är

ett sätt att synliggöra fler röster om vår gemensamma framtid i Norden.

Arbetet med att samla in människors upplevelser och tankar tar avstamp i Nordiska ministerrådets handlingsplan ”Vision 2030”. Visionen är antagen av Nordens regeringar och siktar mot att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region år 2030. För att regeringarnas vision ska bli verklighet så behöver människor involveras med sina idéer om hur de vill att Norden ska se ut – både idag och i framtiden. För att bidra till detta arbete samlar Föreningen Norden in bidrag från människor i olika åldrar i Norden.

Instruktioner Skrivarverkstad Min plats i Norden

Välj en rubrik:

1. Detta gör platsen där jag bor unik.
2. Så här är det att leva på platsen där jag bor idag.
3. Detta tror jag är det viktigaste för framtidens Norden.

Omfång: Max 2 A4-sidor och textstorlek 12 punkter.

Bildsättning: Ta en bild på platsen, upplevelsen, känslan eller framtidstanken som du delar i din text.

Skicka in ditt bidrag till:
utveckla@norden.se

Skrivarstuga – gör så här!

- ✓ Kom överens om ni vill arbeta enskilt eller i par.
- ✓ Din uppgift är att välja ett område nedan och skriva en text på ämnet:
  1. Detta gör platsen där jag bor unik.
  2. Så här är det att leva på platsen där jag bor idag.
  3. Detta tror jag är det viktigaste för framtidens Norden.
- ✓ När du valt en rubrik kan du göra en enkel disposition, till exempel:
  - Inledning
  - Punkter/argument att lyfta i texten
  - Avslutning
- ✓ Vill du hellre skriva exempelvis en dikt eller låttext är det helt okej.
- ✓ Avsätt gott om tid att skriva. Den som är snabb kan ta en lite längre fikapaus!
- ✓ Om ni vill kan ni byta texter med varandra och ge feedback.
- ✓ Komplettera med en bild, skiss eller foto.
- ✓ Skicka in text och eventuell bild till utveckla@norden.se.
- ✓ Det går givetvis bra att vara anonym i sammansättningen av Nordiska berättelser och Nordperspektiv. Meddela då oss detta i ditt mejl.
- ✓ Det är helt okej att inte bli färdig och istället att skicka in texten efter träffen.

Avslutning

Sammanfatta vad ni gjort under träffarna, ta gärna fram anteckningar från de föregående träffarna. Gör en runda i gruppen kring

vad ni tar med er från träffarna och om det finns någon fråga eller område ni skulle vilja arbeta vidare med tillsammans.

Detta tar jag med mig:

Detta vill jag arbeta vidare med:

Titta på de förslag kring fördjupning och extra träffar på sidan 24 i studiematerialet. Om ni vill ses ytterligare tillfällen eller arbeta vidare i en annan konstellation är det bra om ni utser en eller ett par personer som ansvarar för fortsättningen. Gör en skriftlig eller digital utvärdering.

Lycka till med ert fortsatta arbete!

Förslag extraträffar

Dialogpaus

Dialogpaus kan användas för att skapa konstruktiva samtal om vilket ämne som helst. Byt ut temat, skapa nya frågor och testa!

✓ Olika målgrupper

Fundera på vilka grupper i samhället som ni skulle vilja genomföra en dialogpaus med. Det kan vara era egna medlemmar, politiker, skolelever,

företrädare från näringslivet eller kanske en annan förening?

✓ Nya frågeställningar

En annan väg att fördjupa samtalet är att fortsätta i samma grupp men med nya frågeställningar. Titta på frågebatteriet i bilagan eller hitta på egna vinklar som är aktuella just för er.

Framtidens mötesplatser

Arbeta vidare med att skapa verkliga mötesplatser för samtal och möten.

✓ Platser

En mötesplats kan vara en fysisk plats eller punkt, var i ert närområde saknas mötesplatser? Vilka behov finns? Var vore det naturligt att skapa en lokal eller annan ny mötesplats?

✓ Tidsbundna mötesplatser

Ett annat sätt att skapa rum för möten är återkommande träffar med regelbundet intervall, till exempel digitala frukostar första fredagen varje

månad, söndagspromenader eller varför inte egna traditioner i form av årliga firanden eller utmärkelser?

✓ Nätverk – personbundna möten

Undergrupper eller nätverk i en förening är också ett sätt att skapa plats för möten och dialog. Ibland kan särintressen eller gemensamma nämnare hos några personer ge anledning att skapa arbetsgrupper eller temagrupper. En mindre grupp kan stärka individerna som ingår stort och skapa en mer stabil förening och ökad känsla av samhörighet och trygghet i samhället.

Skrivarverkstad

Kanske hann ni inte skriva klart era texter under en kväll? Kanske väckte uppgiften skrivarlusten och ni vill fortsätta? Jobba vidare med en ny, egen studiecirkel i skrivandets konst. Vänd er till Studieförbundet Vuxenskolan för förslag till upplägg eller skapa ett eget! Förslag på ingångar:

- ✓ Att skriva debattartiklar och argumenterande texter.
- ✓ Text för sociala media.
- ✓ Noveller, romaner och skönlitterära texter.
- ✓ Diktstuga.

Till cirkelledaren

Till denna studiehandledning finns en särskild ledarhandledning med extra material och pratmanus. Kontakta Studieförbundet Vuxenskolan eller Föreningen Norden så får du veta mer!

Lilla checklistan för cirkelledare:

- ✓ Boka en lokal som är lagom stor och erbjuder möjlighet till avskildhet och god diskussion.
- ✓ Skicka ut ett välkomstmejl till deltagarna inför den första träffen.
- ✓ Ordna med fika eller be deltagarna att ta med sig frukt .

- ✓ Upprätta en närvarolista och glöm inte att lämna denna till din SV-avdelning.
- ✓ Stäm löpande av med deltagarna om hur de upplever att träffarna fungerar.
- ✓ Återkoppla till Föreningen Norden om cirkeln väckt nya tankar eller idéer genom att maila utveckla@norden.se.

Håll kontakt med din SV-avdelning för ytterligare hjälp och stöd. Här kan du också få tillgång till fler digitala verktyg och via www.sv.se tips om SVs övriga erbjudande till föreningar.

Bilaga 1

Förslag till frågeställningar

Frågebatteri Trygghet

1. Vad är trygghet för dig?
2. Beskriv situationer där du känner dig trygg och fundera över varför du känner dig trygg i just de situationerna. Vilka förhållanden spelar roll?
3. Vad kan du själv göra för att skapa trygghet i ditt liv?
4. Hur utvecklar vi ett samhälle som är tryggt och upplevs tryggt på olika plan?
6. Vem ska ta initiativet till ett tryggt samhälle? Kan du spela en roll själv?

Frågebatteri demokrati och delaktighet

1. Har du någonsin känt att din röst inte har hörts i frågor som påverkar dig eller ditt samhälle? Kan du dela med dig av ett exempel?
2. Har du haft erfarenheter som fått dig att känna dig engagerad? Som att din röst har påverkat?
3. Tar vi demokratin förgivet?
4. Har vi i samhället som helhet tillräcklig kunskap för att kunna vårda demokratin?
5. Kan du minnas en gång när du såg en positiv förändring i ditt samhälle som ett resultat av ditt engagemang? Hur fick det dig att känna dig?

6. Vilka frågor brinner du särskilt för och hur tror du att du kan bidra till att ta itu med dem inom en demokratisk ram?
7. Betyder ordet tillit samma för alla? Skiljer det sig åt?
8. Kan du tänka dig en förebild eller mentor som har inspirerat dig att bli mer engagerad i samhällsaktiviteter? Vilka egenskaper eller handlingar har de som du tycker är motiverande?
9. Hur ser du på det ideala demokratiska samhälle som du skulle vilja leva i? Vilka förändringar eller förbättringar skulle du vilja se?
10. Har du någonsin varit delaktig i ett grupp- eller samhällsprojekt som involverade beslutsfattande och samarbete? Hur kändes det att bidra till ett kollektivt arbete?
11. Vilken betydelse har vårt engagemang för demokratin? Vilket ansvar har jag på individnivå?
12. Vilket ansvar har samhällets företrädare, politiker, företag och föreningar?
13. Vilka perspektiv tar du med dig från vårt samtal? Har du fått lära sig något nytt?
14. Vad för förebild vill du vara för framtidens generationer?

Om Föreningen Norden

Föreningen Norden är en demokratisk, partipolitiskt och religiöst obunden ideell organisation som sedan 1919 arbetar för att främja och stärka samarbete och samhörighet i Norden och med dess omvärld. Vår vision är ett öppet, demokratiskt, samverkande och hållbart Norden som utvecklas för framtiden – av oss tillsammans.

Vi skapar möten och möjliggör dialog och samarbeten mellan människor och över gränser i hela Norden. Vår verksamhet är öppen för alla. Vår verksamhet bedrivs lokalt, regionalt, nationellt och transnationellt i Norden och i Östersjöregionen.

Läs gärna mer på norden.se eller kontakta oss på info@norden.se

Om Studieförbundet Vuxenskolan

Studieförbundet Vuxenskolan är en idéburen folkbildningsorganisation med visionen om ett samhälle där människor växer genom kunskap, insikt och delaktighet. Vår idé och verksamhet är starkt förankrad i demokrati, jämställdhet, humanism och hållbarhet. Vår värdegrund och vision bidrar till att frigöra människors kraft, engagemang och utveckla sin kreativa förmåga.

Läs gärna mer på sv.se eller maila caroline.ullman@sv.se